HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

משום הבערה ואם איתא משום הבערה לא (א) מחייב דהא איחייב ליה משום בשולו אפיק הבערה ועייל גיד הנשה של נבילה והתני ר' חייא לוקה שתים על אכילתו ושלש על בשולו ואי איתא שלש על אכילתו הוא חייב אלא אפיק הבערה ועייל עצי אשירה ואזהרתיה מהכא [1]ולא ידבק בידך וגו' א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי ולילקי נמי משום [2]לא תביא תועבה אל ביתך אלא הכא במאי עסקינן כגון שבישלו בעצי הקדש ואזהרתיה מהכא [3]ואשריהם תשרפון באש [4]לא תעשון כן לה' אלהיכם: סימן שנבא"י שנ"ז: מתקיף לה רב הושעיא וליחשוב נמי [א]הזורע בנחל איתן ואזהרתיה מהכא [5]אשר לא יעבד בו ולא יזרע מתקיף לה רב חנניא וליחשוב נמי [ב]המוחק את השם בהליכתו [א][ג]ואזהרתיה מהכא [3]ואבדתם את שמם וגו' (ו)לא תעשון כן לה' אלהיכם מתקיף לה ר' אבהו וליחשוב נמי [ד]הקוצץ את בהרתו ואזהרתיה מהכא [6]השמר בנגע הצרעת מתקיף לה אביי וליחשוב נמי [ה]המזיח החושן מעל האפוד [ו]והמסיר בדי ארון ואזהרתיה מהכא [7](ו)לא יסורו [8]ולא יזח החושן מתקיף לה רב אשי וליחשוב נמי [ז]החורש בעצי אשירה ואזהרתיה מהכא ולא ידבק בידך מאומה וגו' מתקיף לה רבינא וליחשוב נמי [ח]הקוצץ אילנות טובות ואזהרתיה מהכא [9]כי ממנו תאכל ואותו לא תכרות א"ל רבי זעירא לרבי מני וליחשוב נמי כגון דאמר שבועה שלא אחרוש ביום טוב התם לא קא חלה שבועה מושבע ועומד מהר סיני הוא א"ל כגון דאמר שבועה שלא אחרוש בין בחול בין ביו"ט דמגו דחלה עליה שבועה בחול חלה עליה נמי ביו"ט [ב]מידי דאיתיה בשאילה לא קתני ולא [ג]והרי הקדש בבכור והרי נזיר בנזיר שמשון נזיר שמשון בר איטמויי למתים הוא אלא האי תנא איסור כולל לית ליה אמר רבי הושעיא [ט]המרביע שור פסולי המוקדשים לוקה שנים אמר רבי יצחק [י]המנהיג בשור פסולי המוקדשים לוקה שהרי גוף אחד הוא ועשאו הכתוב כשני גופים:

מתני' [כ]כמה מלקין אותו ארבעים חסר אחת שנא' [10]במספר ארבעים מנין [ד]שהוא סמוך לארבעים ר' יהודה אומר ארבעים שלימות הוא לוקה והיכן הוא לוקה את היתירה בין כתפיו [ה][ל]אין אומדין אותו אלא במכות ראויות להשתלש אמדוהו לקבל ארבעים ולוקה מקצת

ואמדו

משום הבערה. דאי הוה איהו מבעיר וחבירו מבשל הוו תרוייהו חייבין דמבעיר ומבשל אבות מלאכות אלמא מיחייב משום יו"ט שתים הבערה ובישול: ה"ג ואם איתא (ב) אהבערה לא ליחייב דהא איחייב ליה משום מבשל: **גיד הנשה של נבילה.** דלוקה אף משום נבילה שאכל: **שלש על בישולו.** בישול בשר בחלב ובישול שלא לצורך יו"ט והבערה שלא לצורך ושתים על אכילתו אכילת גיד ואכילת בשר בחלב. ואם איתא דמפקת הבערה ומעיילת אכילת נבילה הוי איסור ג' על אכילתו: **ואזהרת עצי הקדש מהכא.** ואשריהם תשרפון באש לא תעשון כן לה' אלהיכם: **השמר בנגע הצרעת.** ואמרינן (שבת דף קלג.) בקוצץ בהרתו הכתוב מדבר והשמר הוא לא תעשה: **נילקי נמי.** כגון שהיו כלי מחרישה מעצי אשירה: **קוצץ אילנות טובות.** בהליכתו: **מי קא חיילא עליה.** הא הוה ליה נשבע שלא יבטל המצוה ונפקא לן מלהרע או להיטיב בשבועות (דף כה.) דאין זו שבועה: **מיגו דחיילא עליה שבועה כו'.** היינו איסור כולל. ואיסור מוסיף כגון שבחתיכה עצמה נוסף איסור כגון אילו נוסף על היו"ט איסור ע"י שבועה זו וה"ל מוסיף דומיא דאשת איש ונעשית חמותו דמוסיף הוא דמעיקרא קיימא ליה בחנק והשתא קיימא ליה [י] בסקילה א"נ חלב דנותר מעיקרא קאי עליה באיסור חלב והשתא איתוסף עליה איסור נותר. ואיסור כולל היינו שאין איסור נוסף על החתיכה אלא כולל אחרים באיסורא כגון שנשא אחות חמותו דמיגו דמיתסר בכולהו אחוותא איתסר נמי בחמותו משום אחות אשה אי נמי כגון חמותו ונעשית אשת איש דמיגו דכיילה כולי עלמא באיסור אשת איש ° כללה נמי לדידיה לחייבו שתים: **בנזיר שמשון.** ע"י מלאך קיבל נזירות עליו דההוא אין לו שאלה דלווי שלמעלה הוא: **נזיר שמשון בר טמויי למתים הוא.** כלום אסור הוא להיטמא למתים אדם שמקבל נזירתו ע"י מלאך הא אמרינן במס' נזיר (דף ד:) שמשון הותר ליטמא למתים ובעי לאפוקי מהאי קרא [ז] ויך מאה וחמשים [ח] וגו' ופריך ליה אימא דשוינהו גוססין אלא גמרא. ואית דמפרשי נזיר שמשון נזיר מן הבטן וקשיא לן ההיא נמי בשאלה איתיה שהיה אביו יכול לישאל עליו ואפילו מת אביו בשאלה מיהא הוה ההיא שעתא: **המרביע שור פסולי המוקדשין.** שנפדה אפילו על מינו לוקה שהרי גוף אחד (ג) ועשאו הכתוב שני גופין דתורת חולין ותורת קדשים יש עליו תורת חולין שמותר באכילה מחוץ לפתח אהל מועד כאילו לא הוקדש מעולם ותורת קדשים שאסור בגיזה ועבודה כדאמרינן בספרי [ראה יב טו] בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר [דברים יב] במה הכתוב מדבר אם בבשר תאוה הרי כבר אמור כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך וגו' כי תאוה נפשך וגו' אם באכילת קדשים הרי כבר אמור כי אם במקום וגו' שם תעלה וגו' הא אין הכתוב מדבר אלא בפסולי המוקדשין שנפדו תזבח ולא גיזה לאסור בגיזה ועבודה בשר ולא חלב ואכלת ולא לכלביך והלכך אסור להרביעו אפי' עם מינו משום כלאים שמרביע חולין על קדשים או קדשים על חולין וכן במנהיג אפילו מנהיגו עם מינו ואפילו מנהיגו בפני עצמו חולין וקדשים הוא וחייב משום כלאים דחרישה דהוא עצמו כלאים שעשאן הכתוב שני גופין. ולא שמעתי ראיה מנלן דחולין וקדשים כלאים זה בזה ודבר תימה הוא: **מתני' שנאמר במספר ארבעים.** והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר (דברים כה) וסמיך ליה ארבעים יכנו ודרשינן כמאן דכתיב במספר ארבעים מנין שהוא סוכם את הארבעים כדמפרש בגמ' דמדלא כתיב יכנו ארבעים במספר אלא במספר ארבעים יכנו שמעינן דהכי קאמר מנין הסוכם הארבעים חשבון המשלים סכום של ארבעים שגורם לקרות אחריו ארבעים והיינו שלשים ותשע: **ראויות להשתלש.** בגמרא מפרש:

ואמדו

אלא הכא במאי עסקינן שבישלו בעצי הקדש. ואם תאמר לילקי משום הזיד במעילה באזהרה וי"ל דלא חשיב אלא לאו דליתנהו בפחות משוה פרוטה:

מתקיף לה רב אושעיא וליחשוב נמי משום זורע בנחל איתן. קשה דהשתא (ד) פריך טובא [ט](ונפרוך דלא) משני מידי וצריך לומר (ה) דע"כ דתנא תנא ושייר ולעיל קאמר אלא תני תנא שמונה ואת אמרת תנא ושייר ואומר הר"ס °דלא דמי לעיל דקתני שמונה ומני י"ט בחד ואם איתא דאיכא תו מלקות משום י"ט היה לו למנותן בשתים אבל הכא יכול להיות דלא איירי תנא למיחשב כל הני גווני דזורע בנחל איתן ומוחק את השם:

אמר ליה כגון דאמר שלא אחרוש בין בחול בין ביו"ט. וקשה דאכתי ליתא בלאו והן כדפריך פ"ג דשבועות (דף כ. ושם) גבי שלא אוכל נבילה ושחוטה דפריך מי איתא בלאו והן ואולי י"ל דמשכחת לה בהן כגון עפר תיחוח דלית בה חיובא מן התורה באותה חרישה:

שהרי גוף אחד (ו) ועשאו הכתוב ב' גופים. הקונטרס פירש כגרסתו ור"ת פירש בענין אחר כמין חומר דכתיב ביה כלבי וכאיל שהם ב' מינין וזה הפירוש מיושב הא דאמרי' בבכורות (דף נג.) תלתא לבי ואיל כתיבי בו חד לכדרב יצחק וחד לכדר' [י](יהושע) ופירוש הקונטרס לא אתפרש למילתייהו והשתא ניחא (ז) הא דרבי יצחק ורבי [י] יהושע דהכא [כ]:

המנהיג בשור פסולי המוקדשים לוקה. ודוקא אי מושך הסור משוי בגופו אבל בלא המשכה אין לוקה בהנהגה דאם לא כן לעולם לא יוכלו להנהיג שור פסולי המוקדשים ממקום אחר [ל]:

הא

עין משפט נר מצוה

קז א מיי' פ"י מהלכות רוצח הלכה ט סמג עשין עח:

קח ב ג מיי' פ"ו מהל' יסודי התורה הל"א:

קט ד מיי' פ"י מהלכות טומאת צרעת הל"א סמג לאוין שסג:

קי ה מיי' פ"ט מהלכות כלי המקדש הל"י:

קיא ו מיי' שם פ"ג הלכה יג:

קיב ז מיי' פ"ז מהלכות ע"ז הלכה ב:

קיג ח מיי' פ"ו מהלכות מלכים הלכה ח:

קיד ט י מיי' פ"ט מהל' כלאים הל"א:

קטו כ מיי' פי"ז מהלכות סנהדרין הלכה א סמג לאוין קלח:

קטז ל מיי' שם הל"ב:

תורה אור השלם

1. וְלֹא יִדְבַּק בְּיָדְךָ מְאוּמָה מִן הַחֵרֶם לְמַעַן יָשׁוּב יְיָ מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ: דברים יג יח
2. וְלֹא תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתֶךָ וְהָיִיתָ חֵרֶם כָּמֹהוּ שַׁקֵּץ תְּשַׁקְּצֶנּוּ וְתַעֵב תְּתַעֲבֶנּוּ כִּי חֵרֶם הוּא: דברים ז כו
3. וְנִתַּצְתֶּם אֶת מִזְבְּחֹתָם וְשִׁבַּרְתֶּם אֶת מַצֵּבֹתָם וַאֲשֵׁרֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תְּגַדֵּעוּן וְאִבַּדְתֶּם אֶת שְׁמָם מִן הַמָּקוֹם הַהוּא: דברים יב ג
4. לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לַייָ אֱלֹהֵיכֶם: דברים יב ד
5. וְהוֹרִדוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא אֶת הָעֶגְלָה אֶל נַחַל אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא יֵעָבֵד בּוֹ וְלֹא יִזָּרֵעַ וְעָרְפוּ שָׁם אֶת הָעֶגְלָה בַּנָּחַל: דברים כא ד
6. הִשָּׁמֶר בְּנֶגַע הַצָּרַעַת לִשְׁמֹר מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יוֹרוּ אֶתְכֶם הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִם תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת: דברים כד ח
7. בְּטַבְּעֹת הָאָרֹן יִהְיוּ הַבַּדִּים לֹא יָסֻרוּ מִמֶּנּוּ: שמות כה טו
8. וְיִרְכְּסוּ אֶת הַחֹשֶׁן מִטַּבְּעֹתָו אֶל טַבְּעֹת הָאֵפֹד בִּפְתִיל תְּכֵלֶת לִהְיוֹת עַל חֵשֶׁב הָאֵפוֹד וְלֹא יִזַּח הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֵפוֹד: שמות כח כח
9. כִּי תָצוּר אֶל עִיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ לְתָפְשָׂהּ לֹא תַשְׁחִית אֶת עֵצָהּ לִנְדֹּחַ עָלָיו גַּרְזֶן כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכֵל וְאֹתוֹ לֹא תִכְרֹת כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה לָבֹא מִפָּנֶיךָ בַּמָּצוֹר: דברים כ יט
10. וְהָיָה אִם בִּן הַכּוֹת הָרָשָׁע וְהִפִּילוֹ הַשֹּׁפֵט וְהִכָּהוּ לְפָנָיו כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ בְּמִסְפָּר: אַרְבָּעִים יַכֶּנּוּ לֹא יֹסִיף פֶּן יֹסִיף לְהַכֹּתוֹ עַל אֵלֶּה מַכָּה רַבָּה וְנִקְלָה אָחִיךָ לְעֵינֶיךָ: דברים כה ב-ג

מסורת הש"ס

א) [סנהדרין נו.], ב) [שבועות כד:], ג) [שם], ד) [הלחם משנה ריש פי"ז מהל' סנהדרין כתב פשוט הוא שזה טעות וצריך להיות סוכם את הארבעים דכן אמר בגמ' וכן משמע ומבואר בפי' רש"י וכן בסמ"ג הביאו לשון המשנה סוכם את הארבעים עכ"ל וגם הר"ן בסוף מסכת זו כתב בפירוש המשנה מנין הסוכם תרגום ותוכן לבניס סכום לבניא וכו'], ה) [כריתות יא.], ו) רש"א בשריפה, ז) [שופטים יד], ח) [בפסוק: מהם שלשים] ט) [צ"ל וליחשוב ולא], י) [צ"ל הושעיא], כ) [וע"ע תוס' חולין קטו: ד"ה בשני], ל) [ועי' תוס' שבת נג. ד"ה והתנן],

גליון הש"ס

רש"י ד"ה מיגו דחיילא וכו' כללה נמי לדידיה. לדידה [לחייבה] כצ"ל. תשו' נ"ב מ"ת סי' ק"כ: תוס' ד"ה מתקיף וכו' דלא דמי. כעין זה נזיר דף לח ע"ב תוס' ד"ה וללקי:

הגהות הב"ח

(א) גמ' משום הבערה לא ליחייב דהא: (ב) רש"י ד"ה ה"ג ואם איתא. נ"ב כלומר דל"ג אהבערה לא ליחייב הואיל דחזי ליה לצרכיו כדגרס בספרים ובפ' אלו עוברין הוא דגרסינן ליה וע"ש בדף מז ע"ב: (ג) ד"ה המרביע וכו' גוף אחד הוא ועשאו: (ד) תוס' ד"ה מתקיף וכו' דהשתא דפריך טובא נפרוך. נ"ב כלומר א"כ קשה מאי קא משני ובע"כ צ"ל דתלמודא קא סמיך אשינויא דתנא ושייר כו': (ה) בא"ד וצריך לומר ע"כ וכו' ולעיל קאמר א"ל תני תנא שמנה וכו' דלא דמי דלעיל קתני שמנה ומני י"ט. נ"ב וע"ע במ"ש התוס' רפ"ק דיבמות דף ג ופ"ק דקדושין דף טז: (ו) ד"ה שהרי גוף א' הוא ועשאו וכו' כגירסתו. נ"ב כלומר כפי שיטתו דטעמא דפסולי המוקדשין הם שני גופין דמקצתו קדשים ומקצתו חולין כמו שפי' בחולין דף קטו ע"ב: (ז) בא"ד ניחא דהוי דר' יצחק:

מוסף רש"י

משום הבערה. שלא לצורך, דהבערה מלאכה לעצמה ובישול מלאכה לעצמו (פסחים מז:). **גיד הנשה של נבילה.** דלוקה על אכילתו משום נבילה (שם). **שתים על אכילתו.** אוכל גיד ואוכל בשר בחלב, **ושלש על בשולו.** משום הבערה דיו"ט ומשום בישול דיו"ט ומשום מבשל בשר בחלב אפילו בחול (שם). **דאיתיה בשאילה.** לחכם להתיר האיסור (שבועות כד:). **והרי הקדש.** שבא ע"י נדר וכל נדרים יש להם שאלה (שם). **ראויות להשתלש.** כגון י"ח או כ"א או כ"ד, שהיו מכין אותו שתי ידות מאחריו ואחת מלפניו ומקרא ילפינן לה (כריתות יא.).